

Beschrijving van de **Kale Jonker wandeltocht**.
25 en 35 Km.

Plaats: Marum

Vandaag lopen we in het Westerkwartier en het grootste gedeelte van de route voert ons over drie wandelpaden: het Witte Nonnenpad, het Leedaanzeggerpad en het Kale Jonkerpad. Aan dit laatste pad ontleent de tocht zijn naam.

Het eerste pad dat we gaan bewandelen is het **Witte Nonnenpad**.

De Witte Nonnen woonden in het klooster Tribus Montibus (de Drie Bergen), beter bekend als Trimunt. Het nonnenverblijf lag een uur lopen van het 12de-eeuwse kerkje van Marum. Van een afstand zag je drie heuveltjes tegen de horizon - vandaar de naam.

In Marum lopen we langs een kerkje uit de 12e eeuw; dit is het begin van het Witte Nonnenpad. In het lijkenhuisje achter de kerk is informatie over dit pad te vinden. Een vertelling die u hier ook kunt lezen gaat over de ongelukkige liefde tussen één van de nonnen en een gewonde Spaanse soldaat, die om onderdak had gevraagd. De geliefden schreven elkaar brieven, die ze op een geheime plaats verstopten, Uiteindelijk werd de brievenwisseling ontdekt en moest de Spanjaard het klooster verlaten.

Ook wordt verteld over het zware leven dat de nonnen leiden. De tucht was streng en het lichamelijke werk was zwaar. Ze hadden bovendien vaak te leiden van overstromingen, bittere winterse kou en soms hongersnood. Daarnaast werd het leven op het klooster steeds gevaarlijker door rondtrekkende plunderaars, geteisem en oorlogsgeweld (Tachtigjarige Oorlog).

Uiteindelijk werd het klooster vernield door de Watergeuzen. De nonnen waren toen al gehuisvest in de stad Groningen.

Over het eerste gedeelte van dit pad werd vele eeuwen later een traject van een oude trambaan aangelegd. Dit traject liep van Marum naar Grootegast.

Even later bereikt het Witte Nonnenpad de Jilt Dijksheide, het laatste stukje dat van het grote heidegebied in Westerkwartier bewaard is gebleven. Hier graasden de schapen, die het klooster van wol en mest voorzagen. De hei dankt haar naam aan de voorlaatste eigenaar; nu voert Staatsbosbeheer het beheer over het gebied met z'n fraaie pingo, een erfenis uit de ijstijd.

Het Witte Nonnen pad gaat na de Jilt Dijksheide linksaf terwijl wij rechtdoor gaan.

Verderop komen we op het volgende pad van onze wandelroute:

het **Leedaanzeggerspad**.

Vanuit Noordwijk is vanuit het gerestaureerde lijkhuisje een oude route opnieuw toegankelijk gemaakt. Dit in samenwerking met Staatsbosbeheer, Stichting Landschapsbeheer en de Stichting Oude Groninger Kerken. Dit pad volgt het pad dat de leedaanzegger in vroeger tijden ging. De leedaanzegger maakte toen in Noordwijk en omgeving van deur tot deur het overlijden van een dorpsgenoot bekend. Het pad voert nu over nog bestaande en verdwenen wegen. Wie dit pad van de leedaanzegger volgt, ontdekt een onverwacht rijk coulisselandschap, dat zo kenmerkend is voor dit deel van het Westerkwartier.

Meer dan 1000 m houtsingel bepalen het unieke karakter van dit landschap. Vroeger dienden ze als veekering, als eigendomsmarkering en leverancier van geriefhout. Staatsbosbeheer koestert deze bijzondere landschapselementen en herstelt verdwenen singels waar mogelijk. En daar hebben de landschapseigen planten en dieren mooi baat bij.

Derde in de reeks is het **Kale Jonkerpad**.

De jonkers in Groningen waren grootgrondbezitters. Hun sociale positie was anders dan die van de adellijke geslachten in andere delen van ons land. Zij ontleenden hun titel niet aan begiftiging door een vorst maar uitsluitend aan hun grondbezit en de daaraan verbonden rechten.

Door hun bezit en de rechten die daarbij hoorden voelden ze zich heer en meester van hun omgeving. Zo lieten ze hun invloed gelden in de rechtspraak, in het

waterschap en vooral ook in de kerk. De rechten leverden de jonkers flinke inkomsten op. Zo konden ze tienden van de opbrengst van de landbouw en veeteelt opeisen en verdienden ze aardig wat bij door geld van de kerk te beheren en uit te lenen.

Onze wandeling voert langs een bijzonder natuurgebied, dat zich kenmerkt door zijn dotterbloemhooilanden. Dat zijn laaggelegen stukken land die geregeld onder water komen te staan. Een bijzonder plantje dat je er tegenkomt is de kale jonker. Het is een distelachtige plant met paarse bloemknoppen en een kale, stekelige stengel.

Naast bijzondere planten kunt u hier ook zeldzame vogels tegenkomen, zoals de kwartelkoning en de watersnip.

Iedereen die meer wil weten over bovengenoemde paden kan terecht op de website van de stichting Oude Groninger kerken. Het adres is:

<http://www.groningerkerken.nl/index.php?s=2&id=49>

Wij hopen dat u van een prettige wandeling heeft genoten,

Uw tochtontwerpers Hielke Pel en Riemer Bouma.